

NORGES HØYESTERETT

Den 4. januar 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-00017-A, (sak nr. 2006/1596), straffesak, anke,

A

(advokat Erling O. Lyngtveit)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Arild Oma)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Øie**: Saken gjelder straffutmåling for fartsovertredelse. Det sentrale spørsmålet er om det loggførte resultatet av en hastighetsmåling som er gjort med en laser fartsmåler, skal legges til grunn.
- (2) Politiet foretok 17. juli 2005 en stasjonær trafikk kontroll med laser fartsmåler på Rv 561 i X. Fartsgrensen på målestedet var 60 km/t. En av dem som ble stoppet for å ha holdt for høy hastighet, var A. Det er loggført at han kjørte i en fart av 94 km/t i en avstand av 210 meter. A erkjente straffeskyld for å ha kjørt for fort, men bestred at farten var høyere enn rundt 80 km/t.
- (3) Ved forelegg skrevet ut av Hordaland politidistrikt 29. juli 2005 ble A satt under tiltale ved Nordhordland tingrett. Den 22. februar 2006 avsa tingretten dom med slik domsslutning:
 - ”1) A, født 00.00.1963, vert dømt for brot på vtrl § 31 første ledd jf § 5 første ledd jf andre ledd jf skilteforskrifta § 8 til ei bøtestraff på kroner 9000 – nitusen – subsidiært fengsel i 18 – atten – dagar.
 - 2) A, født 00.00.1963, vert idømt tap av førarrett for ein periode på 4 – fire – månader, jf vtrl § 33 første ledd, jf tapseforskrifta § 2-2 nr. 4 jf § 1-4. Til

frådrag i tapsperioden kjem den perioden domfelte sitt førarkort har vore beslaglagt i.

3) Sakskostnader vert ikkje tilkjent.”

(4) A anket over straffutmålingen til Gulating lagmannsrett, som 12. september 2006 avsa kjennelse med slik slutning:

”1. Anken forkastes.

2. Saksomkostninger idømmes ikke.”

(5) A har anket til Høyesterett over straffutmålingen.

(6) *Forsvareren* har gjort gjeldende at politiet har brutt instruks for organisering av politiets trafikkkontroller, logg- og kontrollrutiner og instruks for bruk av laser fartsmåler. Politibetjenten som foretok kontrollen, har ikke signert for at det loggførte resultatet er etterkontrollert mot måleapparatets data, og A ble ikke forevist måleresultatet i displayet på fartsmåleren. I saker som dette gjelder det et skjerpet beviskrav, jf. Rt. 2004 side 862 med videre henvisninger. Instruksbruddene gjør at det måleresultatet som er loggført, ikke kan brukes. Høyesterett må da i mangel av andre holdepunkter legge til grunn at A holdt en fart av rundt 80 km/t, slik han selv har forklart.

(7) *Aktor* har anført at det ikke gjelder noe skjerpet beviskrav når det ikke er begått feil ved selve fartsmålingen, men bare ved loggføringen. De påberopte instruksbrudd er uvesentlige og kan ikke være avgjørende. Det loggførte måleresultatet må derfor legges til grunn.

(8) *Jeg er kommet til at anken må tas til følge.*

(9) Jeg ser først på spørsmålet om hvilket beviskrav som gjelder. I avgjørelsen i Rt. 2004 side 862 uttaler førstvoterende følgende i avsnitt 12 og 13 under henvisning til avgjørelsen i Rt. 1998 side 21:

”(12) Denne saka gjaldt i særleg grad spørsmålet om måleapparatet var halde i ro. Dette var også hovudspørsmålet i sakene i Rt. 2001 side 1467 og Rt. 2001 side 1476 som vart behandla saman. I den siste av sakene tok førstvoterande som talsmann for fleirtalet i Høgsterett, opp att utsegna i dommen frå 1998 om at eit måleresultat som utgangspunkt kan leggjast til grunn. Samtidig vart det understreka at det er strenge krav til rettssikker behandling, og at det er viktig at det ikkje kan reisast tvil om at måleresultatet er rett.

(13) Eg finn det tilstrekkeleg å vise til desse avgjerdene. Som førstvoterande i den siste dommen uttala, blir det stilt krav som må reknast å gå ut over kravet om at rimeleg tvil skal kome den tiltalte til gode. Dette er eit synspunkt som eg er einig i, og som må sjåast i samanheng med at instruksen for laserkontrollane fører til at målingar i ein del tilfelle blir ugyldige utan omsyn til om dei aktuelle feila kan ha verka inn på resultatet. Likskapsomsyn tilseier derfor at også domstolane har ei streng vurdering av kravet til rettssikre målingar. Som Høgsterett har vist til i dei tidlegare avgjerdene, fører også omsynet til at bruk av laser til fartsmåling skal ha allmenn tillit, til at det må gjerast ei streng vurdering av tilrettelegging og gjennomføring av slike målingar.”

(10) Høyesterett har altså lagt til grunn at det ved spørsmålet om det har skjedd feil ved gjennomføringen av lasermålinger, gjelder beviskrav som går ut over kravet om at enhver

rimelig tvil skal komme den tiltalte til gode. Slike feil er ikke påberopt i den foreliggende sak, hvor spørsmålet er om politiet ved loggføringen har begått instruksbrudd som kan så tvil om hvorvidt det loggførte resultatet er det som faktisk ble målt. Begrunnelsen i avgjørelsen i Rt. 2004 side 862 er imidlertid generell og dekkende også for denne situasjonen, og etter mitt syn er det ikke naturlig å stille opp ulike beviskrav for de to typer av feil.

- (11) Jeg ser nå nærmere på de påberopte instruksbrudd, som begge knytter seg til politiets trafikktenestes instruksverk GP-4027. I instruks 02.3 om organisering av politiets trafikkontroller, logg- og kontrollrutiner heter det i punkt 6 fjerde avsnitt:

”Dersom måleresultatet er fremkommet ved manuell operasjon av fartsmåler som laser, bærbar gjennomsnittsfartsmåler eller liknende, skal operatøren kontrollere det loggførte mot måleapparatets data og signere for denne etterkontrollen ved hvert enkelt loggført forhold. Dersom apparatet ikke har minneverk, utskrift eller annen sikring av måleresultatet, skal denne kontrollen utføres fortløpende før vedkommende data slettes fra måleapparatet.”

- (12) Det aktuelle måleapparatet hadde ikke slik sikring av måleresultatet som annet punktum omhandler. Det er ubestridt at politibetjenten som loggførte resultatet, ikke signerte i rubrikken for etterkontroll. Instruksen er dermed brutt. Aktor har imidlertid anført at instruksbruddet ikke kan tillegges vekt. Politibetjenten har forklart at kontroll ble gjennomført – han glemte bare å signere. Forsvareren har derimot vist til at man ikke med sikkerhet kan vite om kontroll ble gjennomført når politibetjenten ikke har signert i kontrollrubrikken.

- (13) I instruks 03.6 om bruk av laser fartsmåler punkt 4 heter det i tredje avsnitt:

”I den grad det er praktisk mulig, bør måleresultatet i displayet forevises til den kontrollerte. Dersom trafikanten er blitt vist måleresultatet, avmerkes dette på loggskjema og anføres i eventuell anmeldelse.”

- (14) Jeg bemerker her at de tidligere instanser har anvendt en tidligere versjon av instruksen, som har en noe annen ordlyd på dette punktet.
- (15) Det er enighet om at det var praktisk mulig å forevise måleresultatet, men at resultatet ikke ble forevist A. Aktor hevder imidlertid at A fikk et tilbud om å se resultatet, som han avsto. Men verken logg eller anmeldelse har opplysninger om dette, noe som ville være naturlig når A bestred at han hadde kjørt i 94 km/t.
- (16) På denne bakgrunn knytter det seg en viss usikkerhet – som ikke kan sies å være rent teoretisk – både til spørsmålet om måleresultatet ble etterkontrollert og til spørsmålet om A ble tilbudt å se måleresultatet i displayet i måleapparatet. Siden A under enhver omstendighet ikke ble forevist måleresultatet, var det etter mitt syn særlig viktig å oppfylle instruksens krav om å sikre notoritet for at etterkontroll var gjennomført – både av rettssikkerhetsmessige hensyn og av hensyn til tilliten til at måleresultatet er riktig. Når dette ikke ble gjort, kan det etter mitt syn ikke utelukkes at politibetjenten unnlot å etterkontrollere måleresultatet, for eksempel fordi han ble forstyrret under loggføringen. Dermed hefter det en viss usikkerhet ved om det loggførte resultatet er det som faktisk ble målt. Med de strenge beviskrav som gjelder, finner jeg derfor at det loggførte måleresultatet ikke kan legges til grunn ved straffutmålingen.

- (17) I mangel av andre holdepunkter må jeg da bygge på at A kjørte i rundt 80 km/t, slik han selv hevder. Bøtestraffen bør da settes til 4 200 kroner, subsidiært 7 dagers fengsel, som er den straffen som ville ha blitt fastsatt dersom det var blitt utferdiget forenklet forelegg for en slik fartsovertredelse, jf. forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker § 1 nr. 1, jf. § 3. Det er ikke grunnlag for å idømme tap av førerett, jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. § 2-2.
- (18) Jeg stemmer for denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres følgende endringer:

1. Boten settes til 4 200 – firetusentohundre – kroner, subsidiært fengsel i 7 – syv – dager.
2. Tap av førerett idømmes ikke.

- (19) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (20) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (21) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (22) Dommer **Gjølstad:** Likeså.
- (23) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres følgende endringer:

1. Boten settes til 4 200 – firetusentohundre – kroner, subsidiært fengsel i 7 – syv – dager.
2. Tap av førerett idømmes ikke.